

ESIC Nieuwsbrief

Europees Studie- en Informatiecentrum v.z.w.

ESIC is lid van de Europese Beweging-België en UEF-Belgie

ESIC Nieuwsbrief verschijnt met de steun van de Provincie Antwerpen

In dit nummer

<i>Politieke Unie</i>	4
<i>Extern beleid Europese Unie</i>	8
<i>Internationaal</i>	8
<i>Internationale handel</i>	11
<i>Interne markt</i>	12
<i>Energie</i>	14
<i>Milieu</i>	14
<i>Crisis overheidsschulden en veel meer</i>	15

**HERNIEUW
UW
ABONNEMENT**

Met steun van

✕ *Opinie* ✕

Opnieuw een kwartaal om u tegen te zeggen.

Zeer hoopvol waren de volksoptstanden tegen de Tunesische en Egyptische machtshebbers-dictators. Ze werden verjaagd. Gewoon door volksprotest.

Enkele maanden later blijft de vraag wat die protesten hebben veranderd aan de sociaal-economische toestand van de bevolking? Want daarom ging het. Is er werk, is er betaalbaar eten en is er een toekomst voor de verwaarloosde meerderheid van de bevolking? In andere Arabische landen gaat het evenmin goed: Libië, Algerije, Syrië, Jordanië, Bahrein, Jemen en Marokko. Overall volksprotest. De tol voor méér vrijheid is er bijzonder zwaar. Al deze landen - en nog vele andere - zijn ziek in hetzelfde bedje: een klein groep - die de macht heeft - verrijkt zich buitenmatig. De rest van de bevolking wordt onderdrukt en wordt 'vergeten'.

In al die moslimlanden klinkt de slogan om méér democratie. Hetgeen ermee wordt bedoeld is vaag, want er is geen echte en bekwame oppositie die het beleid en de democratisering kan leiden. Zeer weinig moslimlanden belijden democratie, en als die er is, dan heerst er bovendien een sluipende corruptie (ze zijn niet de enige landen). De meeste Arabische landen hebben geen democratische 'traditie'. Een geïdealiseerd beeld brengt democratie niet dichterbij.

De Europese Unie kan en moet - in toepassing van haar

Abonnement:
Jaarabonnement

PER e-mail
7.50 euro/4 nummers

PAPIERVERSIE
10 euro/4 nummers
*Enkel voor bibliotheken en
instellingen*

Bankrekening: 220-0316957-94

democratische waarden en haar 'soft power' benadering - die embryonale democratische bewegingen steunen opdat een pluralistisch en open politiek systeem zou kunnen ontstaan. Woorden en gedachten zijn (meestal) sterker dan wapens. Europa moet dat maar eens pogen toe te passen. Vrijheid van mening, pluralisme en billijkheid moeten hand in hand kunnen gaan. Het Europese nabuurschapsbeleid moet deze waarden verbinden met de ondersteuning die ze kan verstrekken. Kan Europa die conditionaliteit in de praktijk te brengen?

Minder opvallend en omringd door een nevel van de techniciteit heeft de Europese Unie het laatste jaar geschiedenis geschreven. Het remmende harnas van de institutionele voorzieningen van het Verdrag van Lissabon is nog maar pas van toepassing geworden (sedert 1 december 2009) of de gecombineerde effecten van de financiële crisis en de crisis van de overheidsschuld bij de meeste lidstaten van de Europese Unie hebben een dermate grote druk uitgeoefend op de Europese staatshoofden en regeringsleiders dat ze lijdzaam hebben moeten instemmen met een hele reeks zeer ingrijpende maatregelen in domeinen die ver buiten de beperkingen van het Verdrag van Lissabon liggen. Geloofwaardige maatregelen moesten erger kwaad voorkomen. En zo geschiedde.

Zonder negatief te zijn, toch moet de vraag worden gesteld of deze maatregelen, als ze consequent zullen worden uitgevoerd, wel volstaan om de Europese Unie te wapenen met doelmatige instrumenten die deze en hopelijk volgende crisissen met succes het hoofd kunnen bieden. Met deze maatregelen wordt de nationale soevereiniteit van de lidstaten van de eurozone in belangrijke domeinen beperkt, zoals de budgettaire en economische bevoegdheid. Zou het inzicht dat Europese samenwerking te verkiezen is boven nationale Einzelgang dan toch de overhand halen? Of deze stap reeds werd gezet mag nog worden getwijfeld, maar de ontvullende consequenties van de exclusief nationale benadering - elkeen voor zich - schrikten toch af.

Weliswaar was er een samenloop van omstandigheden. Vooreerst de ernst van de situatie. Verder, wenste Duitsland - hierin gevolgd door Frankrijk - de gevolgen van de ontsporing van de overheidsschulden niet alleen te dragen en oefende het zeer grote politieke druk uit om de eigen visie door te zetten. Gelukkig kan worden gezegd dat deze samenloop de Europese integratie ten goede kwam. Niet een gratis Europese samenwerking, maar wel omdat de gigantische uitdaging door geen enkele lidstaat alleen - ook Duitsland niet - kon worden getorst. De vraag was: samenwerken of samen kopje onder gaan. Duitsland en Europa maakten snel de keuze.

Datgene wat werd afgesproken, vraagt om een toelichting. Zoals telkens het geval, heeft de Europese Unie een aantal nieuwe begrippen (eurospeak) ingevoerd (die verder zullen worden verklaard). Die nieuwe woordenschat kan afschrikken. Zullen de nieuwe afspraken werken tot voordeel van de Europese Unie als een geheel en voor de lidstaten apart? Opgelet, voorlopig werden enkel de grote principes vastgelegd. De wetteksten en vooral de manier waarop deze bepalingen in de praktijk zullen worden gebracht wordt in juni 2011 goedgekeurd. Telkens ligt de geloofwaardigheid van de Europese Unie in de weegschaal.

Mondiaal, althans tussen de grote blokken, stelt zich dezelfde vraag naar samenwerking om een aantal schadelijke onevenwichten op wereldvlak te neutraliseren. De verwachtingen in de G20 zullen maar traag en wellicht onvolledig of soms helemaal niet worden ingevuld. Sommigen hanteren hierbij het concept van een wereldregering in spe. Hier zijn we lang nog niet aan toe.

Een korte opsomming over wat er zoal moet worden aangepakt geeft een beeld van de gigantische taak die er nog wacht: een nieuw wereldklimaatverdrag, een nieuw verdrag over de biodiversiteit, de voltooiing van de liberalisering van de wereldhandel, nieuwe ontwapeningsverdragen voor conventionele wapens, een ruimer niet-profileratieverdrag voor

atoomwapens. De waterproblematiek evenals de voedselbevoorrading van een exponentieel groeiende wereldbevolking en ook de toepassing van de mensenrechten mogen niet worden vergeten. Dit zijn de belangrijkste uitdagingen.

Hier geldt het inzicht dat afspraken op wereldvlak niet alleen wenselijk, maar tevens een voorwaarde zijn opdat de wereld leefbaar zou blijven. Het is geen utopie, maar louter een kwestie van nuchter zelfbehoud. Als de Europese Unie zal hebben geleerd met één stem te spreken in die domeinen, zal ook haar algemeen Europees belang beter worden gediend. De wereld zal eveneens beter draaien met een Europese Unie, die - als één blok - haar plaats heeft gevonden in de wereldpolitiek.

WEBSITE **Belangrijk bericht**

Sinds eind december 2010 is de **vernieuwde en geactualiseerde website van ESIC**, beschikbaar.
www.europadebat.be .

Vermeldenswaard is de invulling van de sectie **EuropaDebat**, die naast EuropaInfo, een plaats wordt waar zeer veel vragen worden gesteld. Er zijn zo veel onbeantwoorde vragen over Europa. Deze website wil bescheiden bijdragen tot een noodzakelijke bewustwording.

De sectie EuropaDebat wil de visie van het **Europees federalisme** ruimer bekend maken in Vlaanderen.

EuropaDebat

Europees Studie- en Informatiecentrum

[Home](#)

[EuropaActua](#)

[EuropaInfo](#)

[EuropaDebat](#)

[Links](#)

[ESIC](#)

BEGELEIDING, ONDERSTEUNING EN ADVIES

Als een gratis dienst biedt ESIC aan belangstellenden - studenten of volwassenen - de mogelijkheid om ESIC te raadplegen voor begeleiding, ondersteuning of advies over een thema/activiteit dat binnen de sfeer van de bevoegdheden van de EU ligt.

Contact met Robert Verschooten

Tel: 03/238.97.74

e-mail esic@skynet.be

Politieke Unie

Moedige beslissingen

'In de loop van 2010, geconfronteerd met een crisis zonder voorgaande, heeft de EU moedige beslissingen genomen. Sommigen blijven zeggen dat we te traag waren, te reactief. Als u het mij vraagt, moet je steeds verder doen, maar de zaken wel stap voor stap aanpakken. Zolang we maar in de goede richting gaan, is het goed. Richting primeert op snelheid. De richting bepalen, de koers uitzetten, dat is exact wat de Europese Raad aangaat. Een hele reeks beslissingen werden genomen: het versterken van het Stabiliteits- en Groeipact en het budgettair toezicht, nieuwe vormen van macro-economisch toezicht, voorwaardelijke noodleningen geven, een permanent mechanisme om crisissen aan te pakken, hervormingsprogramma's en een nieuw Europees toezichtstelsel voor de financiële sector. Deze beslissingen komen neer op de grootste hervorming van de Economische en Monetaire Unie sinds de euro. Het is een grote sprong voorwaarts', zegt Herman Van Rompuy, voorzitter van de Europese Raad. (De Tijd - 28/01/2011)

Hongaars voorzitterschap

Van het Belgische voorzitterschap werd gezegd dat het zeer goed scoorde naar stijl en inhoud. Hongarije kende in tegendeel een opmerkelijke slechte start als EU-voorzitter. Om economische hervormingen door te voeren, schaft de Hongaarse premier kernfuncties van de democratie af en schendt hij vitale Europese rechtsbeginselen. Hij pleegt een fiscale overval op spaarders, discrimineert buitenlandse investeerders en muilkorft de media. Premier Orbán heeft een puinhoop geërfd en het roer moet om. Hij veranderde al zes maal de Hongaarse grondwet. Hij heeft het Grondwettelijk Hof drastisch gekortwiek, de Fiscale Raad de facto afgeschaft, belaste vertrekpremies met 98 % en dat met vijf jaar terugwerkende kracht. Een Mediatoezichtsraad zal de 'objectiviteit' van de media controleren. (De Standaard - Derk Jan Eppink - 8/014/2011)

Hongaars voorzitterschap (2)

De Europese Commissie en de Hongaarse regering vergaderden op 7 januari samen in Boedapest, een traditie bij het begin van elk nieuw EU-voorzitterschap. Voorzitter Barroso waste de Hongaarse premier de oren. Dat gebeurde op beschaafde, maar op een niet mis te verstane toon. Barroso herhaalde in Boedapest dat 'het principe van de persvrijheid heilig is en het pluralisme van de media een fundamentele waarde'. Hij maande Hongarije aan de tekst van de mediawet formeel aan te melden. (De Tijd - 8/01/2011)

Hongarije belooft mediawet aan te passen

De Europese Commissie is tevreden met de Hongaarse belofte de omstreden mediawet aan te passen. Voorlopig komt er geen inbreukprocedure tegen Hongarije. De komende weken onderhandelt de Commissie met de Hongaren over de wetsaanpassingen. Daarmee is dit explosieve dossier voor de nieuwe EU-voorzitter van de baan. (2/02/2011)

Commissie stuurt media bij

Eurocommissaris Neelie Kroes stuurde de Hongaren een gedetailleerde eisenbundel. Het Hongaarse parlement kan de amendementen via een spoedprocedure al over twee weken goedkeuren. 'We zullen erop toekijken dat de gewijzigde mediawet in de praktijk wordt toegepast', waarschuwde Neelie Kroes. (17/02/2011)

Machtsgreep van Europa?

Tot voor kort kon elke Europese lidstaat nog zelf zijn begroting in elkaar knutselen, loonafspraken laten regelen door de sociale partners of brugpensioenen organiseren. Deze sociaal-economische thema's behoorden tot de weinige domeinen waar de landen nog vrij veel manoeuvreerruimte hadden. Maar die tijd is voorbij. De Griekse crisis van vorig jaar heeft aangetoond hoe sterk de landen in de eurozone verstrengeld zijn. De problemen

van één land worden al snel die van alle landen. Een strakkere Europese greep op onze sociaal-economische politiek is dus onvermijdelijk. Er woedt momenteel een zware discussie over hoe dat Europees economisch bestuur moet worden georganiseerd en welke instelling het laatste woord moet hebben. Van groter belang is het debat over de richting die Europa zal geven aan de economie. In essentie komt dat neer op een ideologische strijd, en dan zitten we al snel bij de oude links-rechts- tegenstelling. Fundamentele knopen worden nu in Europa doorgemaakt. Gemakshalve pleiten voor méér Europa is vandaag niet meer aan de orde. De vraag is nu: wat voor Europa? (De Standaard - prof. H. Vos, UGent - 4/03/2011)

Links Europa in verweer

Links Europa voelt zich almaar meer in het nauw gedreven door Merkel. Vorig jaar nog was er her en der kritiek omdat Europa er maar niet in slaagde om een economisch beleid uit te stippelen. Maar de manier waarop Merkel in tandem met Sarkozy de forcing voert, lokt veel ongenoegen uit. Links Europa pikt het niet dat de economische agenda de jongste maanden almaar duidelijker door Berlijn gedicteerd wordt. Voor de socialisten ligt er te veel nadruk op blind besparen, en te weinig op de mogelijke sociale gevolgen. Tijdens de Europese tops durven Zapatero, Papandreou en Socrates oog in oog met Merkel amper tegenstribbelen. Zij zit immers op het geld dat hen moet redden als de financiële ondergang dreigt. Voor de socialisten is het frustrerend dat hun stem zo verstomd is. (De Standaard - A. De Greef - 4/03/2011)

Een nieuw statuut voor politieke partijen?

In het Europees Parlement gaat de discussie of het huidige statuut van de 'Europese' politieke partijen wel houdbaar is. De grote fracties genieten allemaal het statuut van een niet gouvernementele organisatie in België. De partijen worden niet erkend als partijen. Deze partijen zouden een gemeenschappelijk Europees statuut en een speciaal fiscaal regime moeten verwerven. Zodoende zouden

zowel de volksvertegenwoordigers als hun medewerkers een duidelijk wettelijk en fiscaal statuut krijgen. De leiders van de fracties zouden dit voorstel steunen. Engelse conservatieven zien hierin een manier om een pan-Europese demos in het leven te roepen. Indien het voorstel door het Europees Parlement wordt aanvaard, kan de Europese Commissie verzocht worden de ontwerpveranderingen aan het reglement te formuleren. (European Voice - CB - 17/02/2011)

Europese kieskring

Er wordt over plannen gepraat om een aantal leden van het Europees Parlement als Europese in plaats van als nationale vertegenwoordigers te laten verkiezen. Dit is een deel van de hervormingen van het Europees Parlement. Andrew Duff, VK liberaal LEP, zegt dat het vooruitzicht op de steun van een meerderheid van de leden van het Europees Parlement groeit. Dit voorstel zou een verdragswijziging inhouden. Deze wijziging is bedoeld om een groeiende apathie bij de Europese bevolking te keren. De centrale gedachte van dit voorstel houdt in dat er een transnationale EU-wijde kieskring voor 25 extra leden van het Europees Parlement komt. Duff stelt voor dat de politieke fracties beroemdheden en VIP's aantrekken om zich kandidaat te stellen voor die zetels en zodoende het profiel van de Europese verkiezingen opvijzelen. (European Voice - CB - 10/02/2011)

Een enkel register voor lobbyisten

De lidstaten tonen een groeiende belangstelling om, als Raad van ministers, toe te treden tot een gemeenschappelijke lobbyistenregister. Het Europees Parlement en de Commissie bereikten reeds in november 2010 een akkoord om hun registers samen te voegen in één 'transparant register'. Vooral het VK, Finland en Zweden steunen de idee. Het Europees Parlement drukt de hoop uit dat het Hongaars voorzitterschap dit item zal willen opnemen en steunen. Verschillende lidstaten vrezen dat hun Permanente Vertegenwoordigingen in Brussel verplicht

zouden worden hun ontmoetingen aan te geven. De bestaande afspraken betreffen enkel lobbyisten, en zeker niet Leden van het Europees Parlement of diplomaten. Zowel het Parlement als de Commissie vragen om het systeem verplichtend te maken. Gangbare wettelijke beperkingen bij de Commissie maken dat de registratie voorlopig nog op vrijwillige basis zal gebeuren. (European Voice - CB - 3/02/2011)

Snoeien in Europese instellingen

Europarlementslid Guy Verhofstadt pleit voor de afschaffing van het Economisch en sociaal comité en het rationaliseren van het Comité van de regio's. Die voorstellen maken deel uit van het standpunt van de liberale fractie over de onderhandelingen over het toekomstige budgettaire kader van de Unie. Het Comité van de regio's is het Europees adviesorgaan voor regionaal beleid, het Economisch en sociaal comité een platform voor de sociale partners. (De Tijd - 12/01/2011)

Waar wordt het geld goed besteed?

Volgens Paul Daul, fractievoorzitter van de EVP, wordt elke euro uitgegeven binnen een nationale begroting voor een groot deel opgesnoept door de hoge nationale schuldenlast die eerst moet worden gehonoreerd alvorens hetgeen er overblijft aan iets nuttigs kan worden besteed. Een euro samen uitgegeven in de EU blijft een volledig euro omdat de EU geen schulden, noch deficits heeft. De nationale regeringen gaven onlangs een groeiend aantal taken en verantwoordelijkheden aan de EU. De EVP-fractie vraagt de ministers om erover te waken dat de nieuwe EU-programma's de nodige financiering zouden krijgen om ze uit te voeren. (New Europe - 01/2011)

Ministers houden knip op de beurs

De discussie over de ontwerpbegroting van de Commissie voor 2012 weerspiegelt het harde economische klimaat. De ministers van Financiën manen de Commissie aan rekening te houden met de economische en budgettaire beperkingen op nationaal niveau, waar de

lidstaten hun schuldgraad en hun deficits verminderen. Het is een duidelijke boodschap aan de Commissie om geen grote toename van de begroting voor te stellen. In de Commissie wordt gesteld dat er tijdens de twee laatste jaren van een budgetperiode meer facturen te betalen zijn en dat die facturen moeten worden geregeld. Hoewel het VK en Nederland een bevrozing vroegen op het niveau van 2010, hebben de nationale regeringen toch ingestemd met een verhoging van 2,9 %, in overeenstemming met het voorstel van de Commissie. (European Voice - ST - 10/02/2011)

Het Parlement wil meer

Uit een werknota over budgettaire prioriteiten van het Europees Parlement blijkt een verhoging met 4,2 %, vergeleken met 2011. In het Parlement is men er zich van bewust dat het niet eenvoudig zal zijn dit geld te bekomen. Er wordt gespeculeerd dat er nog onuitgegeven geld beschikbaar zou zijn. Gewoonlijk wordt dat geld teruggestort aan de lidstaten. (02/2011) Het Europees Parlement wenst bovendien dat de nadruk wordt gelegd op de Europa-2020-strategie voor tewerkstelling en groei. Verder mag er volgens het Parlement niet bespaard worden op onderwijs, onderzoek en ontwikkeling, innovatie en investeringen in groene technologie, omdat die besparingen het economisch herstel zouden hinderen. (03/2011)

Herschikking budgettaire uitgaven

Een ruwweg 130 miljard euro Europese begroting moet dringend worden herschikt. De bestedingen moet worden geheroriënteerd naar domeinen die een concrete Europese meerwaarde betekenen met een supranationale dimensie. Hiermee worden bedoeld: onderzoek en ontwikkeling, grensoverschrijdende infrastructuurwerk, buitenlands en veiligheidsbeleid en ontwikkelingsbeleid. In deze moeilijke tijden en in het perspectief van Europa-2020 is het ongehoord dat het Europese budget verder zou worden opgevat als een routine-zaak. Het doel van de voorgestelde herschikking is de

welvaart en een breder welzijn in de EU. Dat is het voorstel van een aantal vooraanstaande Europese experts. (European Voice - 13/01/2011)

Kwijting rekeningen Europese Raad

Voor het derde jaar op rij blokkeert de commissie begrotingscontrole van het Europees Parlement de kwijting van de rekening van de Europese Raad. Het lijkt een technisch conflict, maar dat is het allesbehalve. EU-Raad en Parlement strijden om de macht in Europa. Het Parlement wil via die controle een grotere zeg krijgen over het beleid, stellen bronnen in de EU-Raad. De Raad gaat daarom in de tegenaanval. Hij stelt nieuwe regels voor. Die behelzen transparantie van de rekeningen én verantwoording, maar dan wel op basis van wederkerigheid. Met andere woorden: de Raad eist ook verduidelijking van de rekeningen van het Europees Parlement. Volgens een oude afspraak controleren ze mekaars rekeningen niet. Die afspraak staat nu op de helling. (De Tijd - KV - 23/03/2011)

Controle over besteding Europese steun

Het Europees Parlement dreigt ermee de rekeningen voor 2009 niet goed te keuren als de Europese Commissie niet meer druk zet op de lidstaten om de besteding van de EU-fondsen beter te controleren. Het Parlement eist van de Commissie om automatisch de betalingen op te schorten aan die lidstaten die onvoldoende controleren of die een hoge foutengraad tonen. Het Parlement wil dat lidstaten jaarlijks bevestigen het geld juist besteed te hebben en adequate controles uit te voeren. Slechts vier lidstaten hebben ingestemde die verklaring te verstrekken: Denemarken, Nederland, Zweden en het VK. (European Voice - CB - 27/01/2011)

Europarlementsleden roeren zich

Het Europees Parlement stemde een voorstel om het aantal vergaderingen in Straatsburg te verminderen (slechts twee plenaire zittingen tijdens de Straatsburg week). De felle reactie van Frankrijk was voorstelbaar. Die noemde het voorstel ongegrond en slecht getimed. Het voorstel zou zelfs tegen de verwachtingen van de bevolking en de europarlementsleden gaan (sic). Straatsburg verzinnebeeldt de Frans-Duitse verzoening. Een minimum aantal vergaderingen in Straatsburg past politieke afspraken (uit 1992) en voorzieningen in de Europese verdragen toe. Frankrijk is bereid om de beslissing van het Europees Parlement voor het Europese Hof van Justitie te brengen. Deze argumenten gaan uit van het Franse standpunt dat deze politieke afspraken nooit kunnen worden veranderd. Een meerderheid van de europarlementariërs vindt die maandelijkse verplaatsing een vreselijk tijdsverlies en een te kostelijke zaak. Om principiële redenen is Frankrijk bereid zijn vetorecht te gebruiken. Dat standpunt is op termijn onhoudbaar. (17/03/2011)

Naar een eenvoudiger burger-initiatief

Op 30 november 2010 bereikten Raad, Europees Parlement en Europese Commissie een akkoord over een vereenvoudigde toepassing van het burger-initiatief, dat met minstens één miljoen handtekeningen de Europese Commissie verplicht om een bepaald wetgevend initiatief te nemen. Als wijzigingen zijn er: een kortere periode voor de ontvankelijkheid van dergelijke initiatieven, een gemakkelijker handtekenprocedure (geen identiteitskaartnummer meer), vermindering van het minimum aantal landen van een vierde tot een vijfde, als minimumleeftijd geldt de leeftijd bij nationale verkiezingen, en tenslotte houdt de Commissie hoorzittingen over het initiatief in kwestie. Het initiatief wil de bevolking de kans bieden deel te nemen aan het wetgevend proces. (5/12/2010)

Extern beleid Europese Unie

Europese Dienst Extern Optreden

De inspanning om deze Dienst uit de grond te stampen is volop bezig. Het invloedsspel om de meeste eigen diplomaten te benoemen in topfuncties is bijna voltooid. Het Verenigd Koninkrijk komt er het best uit. Duitsland zeer slecht. België levert met Walter Stevens de 'crisischef' van de EU-diplomatie. Tenslotte werden slechts drie vrouwen topjobs gegund, terwijl de leiding van de dienst bij mevrouw Ashton ligt! In 2011 gaat de Externe Dienst van start, waardoor er een platform ontstaat waarin de Europese antwoorden op complexe problemen zullen worden geformuleerd. Volgens Cathy Ashton, Hoge Vertegenwoordiger, moet de EU coherent optreden, in een wereld waarin alles met elkaar verbonden is en waarin de macht verschuift. De Europese belangen, het Europese project en haar waarden moeten worden verdedigd. (29/03/2011)

Toetredingsdynamiek

Er kan worden gesteld dat zodra de Westelijke Balkanlanden geen vooruitgang in hun vooruitzichten of onderhandelingen meer boeken, ze terugvallen. Deze waarheid geldt voor Macedonië, Bosnië, Kosovo, Albanië, Kroatië, Servië en Montenegro. De verdraging heeft telkens te doen met corruptie, een zwak gerechtelijk apparaat, oorlogsverleden, en ontoereikende ambtelijke capaciteit. De zeer slechte ervaring met de te vroeg toegetreden landen als Bulgarije en Roemenië zit nog scherp voor de geest. De medewerking van die landelijke regeringen is niet steeds optimaal. De bevolking van Kroatië verzet zich nu al tegen EU-lidmaatschap. De EU wordt er niet gezien als verlosser of geldkraan, maar in sommige opzichten als een bedreiging. (29/03/2011)

Internationaal

Indicatoren meten onevenwichten

Frankrijk dat in 2011 zowel de G8 als de G20 voorziet, doet er alles aan om een succesje binnen te halen. Parijs mikt op een set van vijf indicatoren: onevenwichten op de lopende rekening, overheidsschuld en privéschulden, werkelijke wisselkoersverschillen en muntreserves. China kantte zich tegen twee van die indicatoren: de reële wisselkoers en de muntreserves. (De Tijd - 19/02/2011)

economie in te perken, maar is anderzijds bevreesd voor een waardevermindering van de dollar. Frankrijk promoot een grondige herschikking van het monetair systeem. Zonder die herschikking zal dat systeem niet in staat zijn het hoofd te bieden aan komende crisissen, financiële zeepbellen en groeiende onevenwichten. (De Tijd - 1/4/2011)

G20 ver van monetaire hervorming

De landen van de G20 zijn sterk verdeeld over noodzakelijke hervormingen aan het internationaal monetair systeem. Op een topconferentie in China is enkel vooruitgang geboekt in een poging de yuan op te nemen in een korf van de IMF-munt (speciale trekkingsrechten). China houdt pleidooien om de rol van de dollar in de internationale

G7-actie stopt opmars yen

De leiders van de G7 (grootste economieën ter wereld) kwamen voor het eerst sinds 2000 gezamenlijk tussen op de wisselmarkten, om de opmars van de yen te counteren. Zij verkochten yens om de stijging van de Japanse munt af te remmen. Door een duurdere yen wordt het herstel na de zware aardbeving en natuurramp bemoeilijkt. De ingreep had onmiddellijk effect. De situatie in Japan blijft onzeker. Men probeert om een kernsmelting te

voorkomen, maar de pogingen lijken voorlopig nog geen vruchten af te werpen. (De Tijd - 18/03/2011)

Handel in yuan in de VS

Klanten van de staatsbank Bank of China kunnen de yuan voortaan ook verhandelen in de VS. Het initiatief kadert in de geleidelijke liberalisering van het Chinese wisselkoersbeleid. Volgens Standard Chartered Bank wordt minder dan 1 procent van de Chinese invoer betaald in yuan. Sommige analisten verwachten dat dat percentage in enkele jaren zal stijgen tot 20 à 30 procent. De offshore markt in yuan is een parallelle markt die geen invloed heeft op de officiële koers van de munt. (De Tijd - WV - 13/01/2011)

China-Europa

De Europese leiders vertonen geen eenheid als het om China gaat. De perifere landen van de eurozone worden gepaaid met de belofte van investeringen, in overheidspapier en andere dingen. En de grote landen als Frankrijk en Duitsland draaien zich in duizend bochten om toch maar geen contracten voor hun industrie te verliezen. Voor China is het dan eenvoudig met een verdeel-en-heerstactiek Europa zoet te houden, zonder enige concessie te doen op om het even welk domein. China is onmiskenbaar opgeklommen in de rangorde van supermachten. (De Tijd - JVE - 19/01/2011)

Inflatie in China

In China groeit de bezorgdheid over de snel oplopende inflatie. Natuurrampen duwen de prijzen omhoog. Ondertussen vertroebelen veranderingen in de berekening van het prijspeil wellicht het werkelijke beeld. De aanhoudende stijgingen voor groenten, vlees, bakolie of huizen zitten stevig in de lift en dat wordt sommige Chinezen te veel. Experts gaan ervan uit dat het gerapporteerde inflatiecijfer in China de werkelijke prijsstijging onderschat. (De Tijd - BVD - 19/02/2011)

Begeerde aardmetalen

China maakt de wereld bloednerveus met 17 scheikundige elementen. China legt de export van die zeldzame aardmetalen strikt aan banden. Dat dreigt de westerse economie te wurgen, want ze zijn onmisbaar voor de hightechindustrie. Zonder aardmetalen bouwt die geen enkele gsm of windturbine. (De Tijd - SQ - 12/02/2011)

Remedies tegen voedselcrisis

De voedselcrisis is voor arme landen (waaronder Egypte) op twee decennia meer dan vijf keer zwaarder geworden. Robert Zoellick, voorzitter van de Wereldbank, heeft onlangs negen maatregelen voorgesteld. Die maatregelen zijn welkom, maar ze pakken alleen maar de symptomen aan van de zwakheden in het wereldvoedselsysteem, stelt Olivier De Schutter, Belgisch speciaal VN-rapporteur voor het recht op voedsel. Om de regelmatige terugkeer van schokken te vermijden zijn er volgens hem acht prioriteiten die de G20 zich zou moeten stellen: (1) landen steunen in hun capaciteit om zelf in hun voedsel te voorzien, (2) voedselreserves aanleggen, (3) financiële speculatie beperken, (4) een globaal herverzekeringsmechanisme opzetten, (5) landbouwcoöperatieven oprichten, (6) toegang tot grond beschermen, (7) overgang naar duurzame landbouw vervoleindigen, (8) recht op voedsel verdedigen. (De Tijd - 9/02/2011)

Arabische lente (1)

Luc Reyckers, prof. em. KU Leuven, buigt zich over de keerzijde van de oorlog in Libië. Het is een onvoorbereide oorlog, stelt hij. De resolutie (van de VN - nvdr) zit vol spitsvondige onzin. Welke rebellen gaan we steunen in deze burgeroorlog? Hoe zal de Libische bevolking reageren op de bombardementen? Waarom denken we dat het vliegverbod de burgers zal beschermen? Welk regime wensen we in de toekomst? Waarom aandacht voor Libië en niet voor andere landen waar ook mensenrechten

worden geschonden? Zal het doden van Arabieren ons image verbeteren? Waar is de oorlogsverklaring? Vertegenwoordigt de gesprekspartner in Cyreniaca het nationaal belang van Libië? (De Standaard - 29/03/2011)

Sancties voor Libië

'De verantwoordelijken voor de brutale agressie en het geweld tegenover burgers zullen zich moeten verantwoorden'. Zo luidt de waarschuwing van Cathy Ashton en de 27 EU-lidstaten. Europa bereidt sancties voor tegen het regime van Khadaffi (wapenembargo, inreisvisum en tegoeden). De ministers van Binnenlandse Zaken vergaderden in Brussel met als hoofdbrok de vluchtelingenproblematiek. (24/02/2011)

Economische belangen versus Europese waarden

De toestand in Egypte en Libië toont het dilemma tussen de waarden die Europa voorstaat en de eigen belangen. Europa predikt democratie, maar Egypte was al die jaren vooral van strategisch belang, een bakken van stabiliteit voor het Midden-Oosten. En Libië was een Europese bondgenoot in de strijd tegen illegale migratie. Bovendien was het een belangrijke energieleverancier voor sommige Europese lidstaten. Die belangen hebben de voorbije jaren duidelijk zwaarder gewogen dan het coherent doortrekken van de Europese waarden. (De Tijd - KVH - 22/02/2011)

Gevolgen foute inschatting politieke stabiliteit

Een foute beoordeling van het kredietrisico leidde in 2008 tot een ongeziene wereldwijde financiële crisis. Een foute inschatting van de politieke stabiliteit van de regimes van het Midden-Oosten kan minstens even verstreckende economische gevolgen hebben. De politieke stabiliteit is een belangrijk argument voor buitenlandse investeerders. Tunesië en Egypte wisten investeerders te lokken door een bedrijfsvriendelijk klimaat en een enorme voorraad aan jonge krachten. Maar de landen waren politiek helemaal niet stabiel en de jongeren waren vooral ontstemd omdat er geen werk was. De

jeugdwerkloosheid in Egypte bedraagt 35 % en in Tunesië 30 %. Behalve tegen de politieke onderdrukking en de verregaande corruptie, zijn de opstanden ook 'hongeropstanden'. Vreemd is dat niemand de gevaren in die landen onderkende. De machthebbers leken voor de buitenwereld de zaken onder controle te hebben. Buitenlandse investeerders zijn geschrokken van de opstand. Tal van bedrijven hebben tijdelijk hun deuren gesloten. De Egyptische economie dreigt in een wurggreep te komen en de overheid zonder geld te zetten. (De Tijd - 3/03/2011)

Echte burgerregering in Egypte?

De top van het Egyptische politieke en militaire systeem is een moeilijk te ontwarren kluwen van nationale en internationale economische belangen. Het gros van de officieren staat bekend als 'nationale kapitalisten'. Naar schatting hebben ze 30 tot 45 % van de Egyptische economie in handen. Ze zijn gelieerd met de Egyptische zakenelite. De militairen zullen alles doen om een echte democratische revolutie, waarbij het leger alle macht afstaat aan een burgerregering te verhinderen, zegt prof. Zemni (UGent). En toch zullen de nieuwe militaire machthebbers de eis tot democratische en economische hervormingen niet kunnen ontlopen. 'De inzet voor hen is vooral te kijken hoever ze daarin kunnen gaan', zegt Zemni, 'zonder de controle te verliezen. Dat wordt een bijzonder moeilijke evenwichtsoefening'. (De Tijd - IR - 12/02/2011)

Arabische droom voorbij?

Ondanks het beloofde staakt-het-vuren leverenden Khadaffi's troepen zwaar slag om de controle van Misrate. Terwijl alle blikken op Libië waren gericht, ging het in het Midden-Oosten van kwaad naar ergers. In Bahrein, Jemen en Syrië gingen de autoriteiten fel te keer tegen betogers die meer democratische inspraak eisen. De forse repressie lijkt het einde in te luiden van de Arabische lente. De val de regimes in Tunesië en Egypte krijgt voorlopig geen

opvolging. De strategie van kolonel Khadaffi lijkt dan weer wel goed aan te slaan bij zijn collega's in de regio. (De Tijd - EZ - 19/3/2011)

Turkse machteloosheid

De Turkse premier Recep Erdogan wordt door de onrust in de Arabische wereld

geconfronteerd met de beperkingen van zijn nieuwe, meer op het Midden-Oosten gerichte, buitenlandse beleid. Erdogan probeert zich de jongste jaren op te werpen als leider van de regio. Maar tijdens de protesten in Tunesië en Egypte kijkt hij, net als andere leiders, machteloos toe. (De Tijd - AVDZ - 3/02/2011)

Internationale handel

Doha-ronde waar sta je?

Verschillende belangrijke politici steunen de overtuiging dat een mislukking van de liberalisering van de wereldhandel een belangrijke toename van de welvaart zal kosten, de vooruitgang in de ontwikkelingslanden zal stoppen en het reële inkomen van de arbeiders in de ontwikkelingslanden zal verminderen. Van Brazilië, China en de EU wordt gezegd dat ze nog maar marginale toegevingen moeten doen om een akkoord te sluiten over een Doha-akkoord. De VSA bevinden zich in het afwijzingskamp. Zij die Obama gesteund hebben bij het presidentschap zijn harde tegenstanders van de liberalisering. Niet de president maar het neen-kamp bepaalt voorlopig het spel. Zal de republikeinse meerderheid in het Huis van afgevaardigden hierin verandering brengen? De Senaat, die nog in Democratische handen is, moet dan nog willen instemmen. (De Tijd - Jagdish Bhagwati - 18/03/2011)

Pascal Lamy wenst een opstart van de laatste kans

Volgens de directeur-generaal van de Wereldhandelsorganisatie wordt er sinds meer dan twee jaar niet meer echt onderhandeld. Er worden enkel nog standpunten uitgewisseld en geregistreerd. Daar wil hij een verandering in brengen. Hij nodigt de zeven grootste handelsmogendheden uit om ervoor te zorgen dat de komende maanden in Genève knopen

worden doorgesneden, zodat nog dit jaar een akkoord kan worden gesloten tussen de 153 WHO-landen. (De Tijd - DDW - 28/01/2011) Er werd in Genève al gespeculeerd over een scenario bij een mislukking. Sinds de grote handelsmogendheden meer dan zestig jaar geleden begonnen met handelsrondes is er nog nooit een ronde mislukt. De Doha-ronde is de meest ambitieuze ooit, zowel naar aantal deelnemers als naar inhoud (De Tijd - DDW - 30/03/2010)

Een voorlopig antwoord van de EU

Overheden in derde landen moeten hun markt voor openbare aanbestedingen meer openen voor Europese bedrijven. Dat stelt Karel De Gucht, commissaris voor Handel. Behalve over protectionisme bij openbare aanbestedingen gaat het daarin vooral over intellectuele eigendom, grondstoffen en rechtszekerheid. Europa is zinnens de naleving van handelsakkoorden te eisen. (De Tijd - DDW - 11/03/2011) De Europese Commissie stelt een nieuw beschermingsinstrument voor om de wederkerigheid inzake publieke aanbestedingen af te dwingen. De EU zou represailles nemen tegen die landen die weigeren hun markten voor publieke aanbestedingen te openen voor buitenlandse bedrijven. Alvorens dit in voege kan treden moeten er nog wetgevende initiatieven worden genomen. (European Voice - TV - 2/12/2010)

Interne markt

Nieuwe impuls voor interne markt

Een ontwerprichtlijn i.v.m. de interne markt is in behandeling. Deze richtlijn wil politieke wil scheppen om tot een burger-georiënteerde interne markt te komen. Een 50-tal wetgevende en niet-bindende initiatieven worden voorzien. Deze initiatieven vallen onder drie hoofdstukken: (1) interne markt en ondernemingen, (2) interne markt en consumentenbelangen, (3) bestuur voor een 'interne markt forum'. Een ander hoofdthema wordt een nieuwe 'Standaardisatie richtlijn' van de Commissie. (New Europe - MH - 01/2011) Begin februari 2011 werd de lijst van 50 voorstellen herleid tot 10 à 12 prioritaire maatregelen. Voorzitter Barroso geeft als reden de nood om hervormingen snel in te voeren. Deze voorstellen zullen in 2011 worden gepresenteerd, om voor eind 2012 te worden goedgekeurd. (European Voice - IW - 10/02/2011)

Koppeling handelsregisters

De handelsregisters van alle Europese lidstaten worden binnenkort elektronisch gekoppeld. Dat stelt de Europese Commissie voor. Door het makkelijker te maken gegevens over bedrijven in andere lidstaten op te vragen, zouden bedrijven jaarlijks 70 miljoen euro kunnen besparen. Er komt geen centraal register. De bestaande worden beter met elkaar verbonden. (De Tijd - 25/02/2011)

Prijzen grondstoffen

De Europese Unie zal voortaan structurele aandacht hebben voor alle problemen op de grondstoffenmarkten. Indien nodig zal de speculatie met grondstoffen of landbouwgewassen ingeperkt worden. Landen met veel grondstoffen in de bodem zullen zich op de speciale aandacht van Europa mogen verheugen. De handel in financiële producten afgeleid van grondstoffen is de afgelopen jaren verdrievoudigd. De strijd tegen speculatie is het meest omstreden. Waarschijnlijk komt er

een Europees voorstel om de posities te beperken in de handel van afgeleide producten. Prioriteit van transparantie zal nadrukkelijk worden nagestreefd. (De Tijd - DDW - 03/02/2011)

Bescherming buspassagiers

Passagiers van lange afstandsbusen of touringcars kunnen over twee jaar hun rechten overal in de EU laten gelden. Het Europees Parlement keurde een verordening goed in die zin. Buspassagiers krijgen daardoor basisrechten, onder meer inzake informatie en klachtenregeling, compensatie bij vertraging, letsels of annulering en hulp aan personen met beperkte mobiliteit. Gelijkaardige rechten bestaan al langer voor het spoor- en het luchtverkeer. (De Tijd - 16/02/2011)

Wantoestanden hypotheeken

Er moeten Europese afspraken komen over de bescherming van de consument wanneer die een hypotheeklening afsluit. Dat stelt de Europese Commissie, die een voorstel klaar heeft. De doelstellingen zijn de informatie te verbeteren en de grensoverschrijdende concurrentie te verhogen. Er komt een gestandaardiseerd Europees informatieblad. Dat bevat alle gegevens over de lening, de kosten, de risico's en de modaliteiten. De banken moeten ook beter nagaan of de consument wel kredietwaardig is en de leninglast kan dragen. Voor België zullen de veranderingen eerder beperkt zijn. Op termijn zullen ze de Belgische banken wel meer concurrentie bezorgen. (De Tijd - DDW - 1/04/2011)

Witboek duurzaam transport

Tien jaar na het eerste witboek over transport, zal dit witboek gaan over de duurzame toekomst voor transport. Hier wordt de doelstelling van 60 % CO2-reductie tegen 2050 vastgelegd voor de transportsector. Het witboek zal bestaan uit een beperkt hoofddocument en een uitgebreide bijlage dat

de 2050-visie rond transport verder analyseert. (Vleeva - 28/02/2011)

Minimale dienst luchtverkeer

Er moet op de luchthavens een minimale dienstverlening zijn, ook van de gronddiensten, in geval van hevige sneeuw en vrieskou. De onderbreking van het luchtverkeer in de drukke kerstperiode 2010 ten gevolge van het winterweer mag zich onder geen beding herhalen in 2011, waarschuwt de eurocommissaris voor Transport. Hij eist dat de luchthavens een noodplan opstellen of de bestaande plannen voor winterweer verbeteren, om ook een domino-effect te vermijden. Een ander aandachtspunt is de informatie van passagiers over vertragingen of alternatieve routes. (De Tijd - KV - 20/01/2011)

Eenvormig Europees patent

Tegen eind 2013, begin 2014 zal Europa eindelijk beschikken over een eenvormig Europees patent, een octrooi dat onmiddellijk in 25 van de 27 EU-lidstaten geldig is. De Europese ministers van Economie zetten het licht op groen voor een 'versterkte samenwerking' en omzeilen zo het verzet van Italië en Spanje. Een eenvormig EU-patent moet het prijskaartje voor de aanvraag van een octrooi in Europa tot tien keer goedkoper maken. Een patent kan worden aangevraagd en verkregen in het Frans, Engels of Duits. Die tekst is juridisch bindend. Een vertaling voor commercieel gebruik in de eigen taal en het Engels is standaard en wordt terugbetaald. Dat maakt van het Engels de facto de voertaal voor het Europese patent. Onder meer de Fransen en de Duitsers willen dat op redelijke termijn wordt overgestapt op automatische vertalingen. Maar die staan nog niet op punt. (De Tijd - KV - 11/03/2011)

Geconsolideerde belastingaangifte

De Europese Commissie komt naar buiten met een voorstel voor een gemeenschappelijke Europese belastbare grondslag voor de vennootschapsbelasting. Niet de belasting zelf zou worden geharmoniseerd, maar wel de belastbare basis. De EU-lidstaten hanteren vandaag nog steeds nationale regimes voor de berekening van de belastbare winsten van

bedrijven. Deze versnippering werkt volgens de Europese Commissie administratieve lasten en nalevingskosten in de hand. De Commissie meent dat gemeenschappelijke regels voor de berekening van de grondslag miljarden euro's kunnen besparen. Het voorstel stuit op protest van Ierland, dat beducht is voor elk harmonisering van de bedrijfsbelasting. De Ieren staan onder druk om hun lage tarief van 12,5 % op te trekken in ruil voor soepeler voorwaarden voor de terugbetaling van Europese leningen. (De Standaard - 16/03/2011)

Fraudejagers werken samen

De leidende ambtenaren van de sociale-inspectie- en de belastingdiensten van twaalf Europese landen hebben in Brugge een charter ondertekend waarin ze afspreken beter samen te werken in de strijd tegen het zwartwerk. Het gaat om een bottom-up aanpak die gebaseerd is op de praktijkervaring van de inspecteurs. Drie rapporten focussen al op concrete projecten. Het eerste mikt op minimale inspectiestandaarden. Het tweede moet leiden tot een onlinenetwerk om de communicatie te vergemakkelijken. Het derde rapport vergelijkt de bestaande samenwerkingssystemen in fiscale en sociale zaken. (De Tijd - IB - 19/02/2011)

Corruptie en Schengen-akkoord

Bulgarije en Roemenië blijven worstelen met corruptie en een slecht functionerend gerechtelijk apparaat. Beide landen hoopten in april 2011 toegelaten te worden tot de Schengenzone van vrij verkeer voor personen. Een slecht rapport houdt de twee nog enige tijd uit Schengen. Europa is bang een slecht voorbeeld te stellen voor Kroatië. Dat land worstelt eveneens met corruptie, maar hoopt dit jaar de onderhandelingen voor toetreding tot de EU af te sluiten. (De Tijd - 19/02/2011)

Exclusieve televisierechten

Het Europees Hof van Justitie oordeelt dat België mag verbieden dat de televisierechten op bepaalde sportieve of culturele

evenementen exclusief worden verkocht aan betaalzenders. Concreet moeten evenementen zoals het WK of EK voor iedereen toegankelijk zijn op tv. Daarmee bevestigt het Hof een beslissing van de

Europese Commissie, waartegen de voetbalfederaties FIFA en UEFA in beroep waren gegaan. Het wegvallen van exclusiviteit maakt immers dat de televisierechten minder zullen opbrengen. (De Tijd - KE - 18/02/2011)

Energie

Gevolgen kernramp in Japan

De nucleaire sector davert op zijn grondvesten door de kernramp in Japan. Het zal veel moeite kosten het vertrouwen te herstellen. De veiligheidsnormen voor nucleaire installaties werd in allerijl op de agenda van de Europese top van 24-25/03 ingeschreven. Reeds op 15/03 had de Europese Commissie het uitvoeren van stresstest in 143 nucleaire installaties opgelegd. De Europese ministers van Energie zijn het nog niet eens over het hoe en wanneer van de stresstests. (De Standaard - 21/03/2011)

Gascontract met de Azeri's

De Europese Unie gaat op lange termijn substantiële hoeveelheden gas toegeleverd krijgen uit Azerbeidzjan. Het is de eerste keer dat Azerbeidzjan zich schriftelijk engageert om gas te leveren aan Europa. Het contract wordt daarom gezien als een belangrijke doorbraak in de realisatie van de zogenaamde zuidelijke corridor, een netwerk van gaspijplijnen die Europa moet voorzien van gas uit de Kaspische regio buiten Rusland om. (De Tijd - KV - 14/01/2011) Dat is goed nieuws voor de Nabuccopijslijn, een Europees project dat 3.300 km lang is en een prijskaartje draagt van 7,9 miljard euro.

Milieu

Eerste chemische stoffen verboden

Het gebruik van zes chemische stoffen in Europa wordt de komende jaren verboden als gevolg van de zogenaamde Reach-verordening. Het gaat om zes minder bekende stoffen, die wel een breed gebruik kennen. Ze blijken kankerverwekkend, of giftig of milieuvervuilend en mogen daarom niet meer gebruikt worden, tenzij via een speciale toelating. (18/02/2011)

Beveiliging CO2-uitstootrechtenmarkt

De Europese markt voor CO2-uitstootrechten gaat weer open als de veiligheid van de transacties gegarandeerd kan worden. Hackers hadden op een georchestreerde manier rechten geroofd en doorverkocht. Bij zeker 14 landen detecteerde de Commissie mogelijke gaten in de beveiliging. De

drooglegging heeft enkel betrekking op de spotmarkt. De Europese handel in uitstootrechten werkt als een platform waarop 27 registers van lidstaten online aangesloten zijn. De markt is goed voor meer dan 80 miljard euro per jaar (spot- en futuresmarkt samen). De piraterij heeft een kostenplaatje van maximaal 30 miljoen euro. (De Tijd - KV - 22/01/2011)

Toestemming om te vervuilen

De mededeling van de Europese Commissie 'Een stappenplan naar een lagekoolstof economie in 2050' maakt geen melding van de maritieme sector, niettegenstaande die 2,7% van de totale uitstoot voor zijn rekening neemt. Waaraan is die weglating te wijten? Wellicht aan twee redenen: het globale karakter van die bedrijfstak en aan het gelobby in de Europese Commissie. (New Europe - 13/03/2011)

Crisis overheidsschulden en veel meer

Vier grote werven

De Europese Commissie wil niet langer achter de feiten aanhollen. Er moet een globaal crisisplan komen. Commissaris voor Financiën Olli Rehn gaf de aftrap van het Europese tegenoffensief. Hij schetste vier werven waaraan druk wordt gewerkt: een uitbreiding van het noodfonds, een strenger begrotingsbeleid, nieuwe maatregelen om de economische groei en tewerkstelling in Europa te versterken en een verdere sanering van de zwakke banksector (nieuwe stresstest voor de banken, herstructurering en kapitaalverhoging). (De Standaard - nta/esn - 13/01/2011)

Doel en constellatie

Maart 2011 wordt een buitengewone maand voor de Europese Unie. Twee vergaderingen van de Europese Raad staan op de agenda: de ene om met de lidstaten van de eurozone het concurrentievermogen in de monetaire unie te bespreken, de andere, de traditionele voorjaarsbijeenkomst van de Europese Raad, om een finaal akkoord te bereiken over de versterking van het begrotingsbeleid. (De Tijd - KL - 9/03/2011)

Europees semester

De Europese Commissie lanceerde het eerste 'Europees semester'. Dat is een procedure in meerdere stappen om de Europese lidstaten ertoe te bewegen daadwerkelijk hun begroting te saneren en hun economisch beleid op elkaar af te stemmen. Er worden al zo lang mooie beloftes gemaakt, nu wil de Commissie dat iedere regering ook effectief doet wat nodig is. Maar voorlopig wil dat niet zo vlotten, zo blijkt. Eind 2010 moesten de 27 lidstaten hun nationale doelstellingen opgeven. De lidstaten bleken weinig ambitieus te zijn geweest bij het omzetten van die Europese streefcijfers in hun nationale doelstellingen. (De Tijd - DDW - 13/01/2011)

Invulling Europese semester

Met het Europees semester wordt een halfjaar druk uitgeoefend op de lidstaten om het

nationaal beleid voldoende Europees in te kleuren. De Commissie groepeert alle beleidsaanbevelingen rond drie prioriteiten: stabiliteit (begrotingstekorten en macro-economische onevenwichten wegwerken, en de financiële sector stabiliseren), jobcreatie (meer mensen aan het werk, meer flexibiliteit gekoppeld aan zekerheid) en groei stimuleren (meer kapitaal om te investeren, liberalisering, goedkope energiebevoorrading). De vraag is nu of de lidstaten voldoende willen meewerken. (De Tijd - DDW - 13/01/2011)

Ruimer reddingsfonds

Het tijdelijke Europese noodfonds (EFSF) krijgt een effectieve capaciteit van 440 miljard euro tegenover 250 miljard euro nu. Dit fonds dooft uit, want de (deel)fondsen blijven bestaan tot alle leningen terugbetaald zijn. Het permanente fonds, dat in 2013 van start gaat, zal goed zijn voor 500 miljard euro. Daarover zijn de ministers van Financiën het eens. Dit akkoord gaat ook over een uitbreiding van de taken van het huidige en het toekomstige Europese reddingsfonds. Dat zal niet alleen geld ophalen voor eurolanden, die een strikt regime van de EU en het IMF volgen, zoals nu. Het zal ook obligatieleningen van eurolanden in nood op de primaire markten kunnen opkopen. Het ECB had gehoopt dat het Europees noodfonds obligaties op de secundaire markt zou kunnen opkopen. Die taak neemt de ECB sinds mei op zich, maar ze wil er graag van af. (De Tijd - KV/DDW - 15/03/2011)

Financiering noodfonds

Het permanent noodfonds voor de eurozone (European Stability Mechanism of ESM) zal beschikken over een effectieve leencapaciteit van 500 miljard euro. Het eigen kapitaal is 700 miljard euro (om de AAA-rating van het fonds te behouden), waarvan slechts 80 miljard euro moet worden volstort, de rest is oproepbaar. Die 80 miljard euro kapitaal bestaat uit 40 miljard

die in 2013 wordt gestort en de rest uitgesmeerd over de drie daarop volgende jaren, op Duits verzoek over vier jaar gespreid. België zal over vier jaar ongeveer 2,8 miljard euro bijdragen. Deze inspanning heeft een impact op de staatsschuld van België van ongeveer één procent. (De Tijd - 21/03/2011)

Voorwaarden van het Europees noodfonds

Het permanente noodfonds (ESM) gaat in vanaf juni 2013. Leencapaciteit: 500 miljard euro (440 miljard via het noodfonds en 60 miljard via het EU-budget). Het kan overheidsobligaties opkopen op de primaire markt. Een land in financiële problemen moet zelf steun vragen. Eurolanden beslissen eenparig. De strafrente is minstens 200 basispunten of 2 %. Het land onderwerpt zich aan een streng saneringsprogramma. Het ESM wordt bevoorrecht schuldeiser na het IMF. Schuldheroschikking is mogelijk. Privé-obligatiehouders worden in dat geval mee in het bad getrokken. (De Tijd - KV - 26/03/2011)

Eurozone niet los van de 27

Wat kunnen de zeventien landen van de eurozone samen doen, los van de EU? Toen moest beslist worden over een aparte top voor de zeventien, voelden verschillende niet-eurolanden zich 'buitengesloten'. Om de gemoederen te bedaren werd beslist de top van de eurozone open te stellen voor alle EU-landen die zich daartoe geroepen voelden. Het is de bedoeling dat de 17 daar concrete afspraken maken. Voortaan zou elk jaar zo'n top worden georganiseerd. (De Tijd - KV - 2/03/2011)

Nieuwe versie competitiviteitspact

Het competitiviteitspact of pact voor het concurrentievermogen of pact voor de euro. Er komt een 'pact' om het economisch beleid in de 17 landen van de eurozone te coördineren. Voorzitter Herman Van Rompuy en Barroso haalden de scherpe kantjes van het Frans-Duitse voorstel en gaten dat plan, in een meer Europese mal. Het pact voor de euro voegt nog een extra laagje toe aan de afspraken met

27. Het vraagt de eurolanden inspanningen, met timing, voor beleidsonderdelen die nu louter nationaal zijn, maar cruciaal voor de competitiviteit: het flexibiliseren van het loonbeleid en de tewerkstelling, het versterken van de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de pensioenen. De eurolanden moeten zich ook engageren tot heel strikte begrotingsdiscipline, die verankerd wordt in de nationale wetgeving of grondwet. Toch heeft de eurozone geen echte hefboomen om de afspraken effectief te doen naleven. De tekst werd vager en opener opgesteld dan de Duitse versie en biedt marge voor interpretatie. De lidstaten krijgen meer ruimte om zelf maatregelen te bepalen om bepaalde doelen te halen. (De Tijd - DDW - 1/03/2011)

Duits-Frans achterpoortje gesloten

Bij ontsparing zal de Europese Commissie voorstellen moeten doen aan de eurolanden om het land in kwestie op de vingers te tikken. Die tik kan uitmonden in financiële sancties (boetes). Frankrijk en Duitsland wilden de manier waarop eurolanden een voorstel van de Europese Commissie kunnen wegstemmen versoepelen. Op voorstel van de Benelux-landen is dit Frans-Duitse manoeuvre onschadelijk gemaakt. Er is afgesproken dat in de regel het oordeel van de Commissie wordt gevolgd. (De Tijd - DDW/KV - 15/03/2011)

1/20ste regel

De Europese top van 11 maart 2011 bevestigde het principe dat landen met een te hoge schuld, die schuld jaarlijks met 1/20ste van het verschil tussen 60 procent van het bbp en de werkelijke schuldgraad moeten verminderen. Voor België zou dat geen problemen mogen opleveren. Voor hogeschuldlanden dreigt zo'n rechtzetting neer te komen op een zeer zware of onmogelijke inspanning. Op aandringen van Italië en Polen zal Europa bij de beoordeling van de inspanning rekening houden met 'uitzonderlijke omstandigheden', waaronder de impact van de vergrijzing. Met die clause sluipt opnieuw vaagheid en willekeur

in het voorstel en wordt het disciplinerende karakter van de regel afgezwakt. Een afdwingbaar schuld criterium is welkom. (De Tijd - J. Van Gompel - 22/03/2012)

Europus-act

Zes landen treden toe tot het pact voor de euro, namelijk: Polen, Bulgarije, Denemarken, Litouwen en Letland. Denemarken gaf eerder al aan te willen toetreden. Voor enkele andere landen was het een kwestie om niet achter te blijven op de rest van het Europese peloton en de kansen op het lidmaatschap van de eurozone gaaf te houden. Tsjechen, Hongaren, Britten en Zweden bedanken voor de eer. (De Tijd - KD - 25/03/2011)

Europese wetgeving in voorbereiding

De Ecofin-raad bereikte een akkoord over de principes om in de volgende zes domeinen het economisch bestuur te versterken: (1) amendering van het toezicht op het budgettaire en economisch beleid van de lidstaten, (2) amendering van de EU-procedure inzake overdreven schuldgraad, (3) versterking van het budgettaire toezicht in de eurozone, (4) voorkoming en rechtzetting van macro-economische onevenwichten in de eurozone, (5) voorwaarden waaraan het budgettaire kader van de lidstaten moeten beantwoorden. Een hele reeks experts, waaronder de voorzitter van de ECB, zijn van oordeel dat voorgaande pakket van goed bestuur onvoldoende krachtig is om de euro te beschermen tegen een overdreven schuldgraad en budgettaire tekorten. (New Europe - 20/03/2011)

Keuze tussen solidariteit oferschikking

Volgens Koen Van de Maele en Nicolas Forest van Dexia Asset Management 'moet Europa in 2011 kiezen tussen echte solidariteit of een schuldherschikking'. De huidige solidariteit is een gedwongen solidariteit. En dat systeem is eindig. 'Telkens een land geholpen is, kan het land zelf geen hulp meer bieden aan andere landen. Zo zitten ze met almaar minder spelers om de tafel'. Uiteindelijk moeten de lapmiddelen uitmonden in een duurzame

politieke oplossing. Zolang het dilemma tussen solidariteit enerschikking niet opgelost raakt, zal het liquiditeitsthema (capaciteit van een land om zich op korte termijn te financieren) de bovenhand halen op het solvabiliteitsthema (mate waarin een land voldoende belastinginkomsten kan genereren om alle verplichtingen te voldoen). Zeker bij Griekenland en Ierland heerst flink wat twijfel of ze bij hun belastingbetalers voldoende geld kunnen halen om alle overheids- of bankschulden te delgen. (De Tijd - 13/01/2011)

Eén enkel pakket regels

De Europese Banking Authority (EBA), de nieuwe Europese toezichthouder voor de banken, is van plan de 'echte macht' van één enkel pakket regels te hanteren om tot een uniforme controle op de financiële instellingen te komen. Die waarschuwing heeft voorzitter Andrea Enria uitgesproken in zijn eerste interview sinds de start van de werkzaamheden van de EBA. (De Tijd - BB - 16/02/2011)

City en Europees toezicht

De City heeft goed garen gesponnen bij de Europese financiële integratie, terwijl het Britse financieel systeem toen grotendeels ongeregeerd was. Ook de belastingregels waren laks. De financiële crisis heeft dat allemaal weggevaagd. Het VK voelt ook de impact van de veranderingen over het Kanaal. Drie Europese toezichthouders vatten op 1/01/2011 hun werkzaamheden aan. Ze zullen het regulerend kader in Londen wellicht sterker beïnvloeden dan wat er voor de crisis ooit uit Europese hoek is gekomen. Toen in 2009 werd beslist de toezichthouders op te richten, was de perceptie dat Londen niet het risico kon lopen financieel te worden afgesneden van het Europese continent. Toch hebben de Britten het vooruitzicht van het afstaan van hun soevereiniteit over de financiële activiteiten op hun grondgebied nog niet volledig aanvaard. Dat kan de komende jaren tot ernstige spanningen leiden. (De Tijd - Nicolas Véron - 15/02/2011)

Strengere stresstests voor banken

Nationale en Europese toezichthouders gaan deze lente opnieuw stresstests afnemen van de 91 belangrijkste banken. Alle fouten van vorig jaar worden aangepakt. Een stevige ramspoed zal worden gesimuleerd en de banken moeten voldoende kapitaal hebben. In tegenstelling tot de tests van vorig jaar zal er meer aandacht besteed worden aan liquiditeit en blootstelling aan overheidspapier. Tenslotte mogen problemen niet aan de oppervlakte komen zonder dat de overheid een noodplan heeft. Tegen juni 2011 zal de volledige oefening afgerond zijn. (De Tijd - 3/03/2011)

Estland lid eurozone

Estland voerde op 1 januari 2011 de euro in, als 17de lid van eurozone. De kans is reëel dat de lidstaatteller het komende decennium niet veel verder oploopt. Een verscheurde eurozone is te druk bezig met de eigen probleemkinderen. Omgekeerd staan de grote Centraal-Europese landen niet bepaald te dringen aan de poort van de eurozone. (De Tijd - KVS - 1/01/2011)